OPUS
Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi
International Journal of Society Researches

ISSN:2528-9527
E-ISSN : 2528-9535
Yıl *Year* : 10
Cilt *Volume*:16
Sayı *Issue* :Özel Sayı (Special Issue)
Ekim *October* 2020
Makalenin Geliş Tarihi *Received Date*: 26/07/2020
Makalenin Kabul Tarihi *Accepted Date*: 28/10/2020

Kocaeli İlinde Çalışan Lisanslı Taekwondocuların Saldırganlık ve Mutluluk Düzeylerinin Belirlenmesi

DOI: 10.26466/opus.728250

*

İnanç Kahveci * – Elif Karagün **– Müge Sarper Kahveci***
*Yüksek lisans öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli/Türkiye
E-Posta: inanckahveci@hotmail.com **ORCID:** 0000-0002-0811-282X
**Doç. Dr, Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kocaeli/Türkiye
E-Posta: elif.karagun@gmail.com **ORCID:** 0000-0003-1974-4117
***Ar. Gör, Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kocaeli/Türkiye
E-Posta: mugesarper@hotmail.com **ORCID:** 0000-0002-9731-9418

Öz

Amaç Kocaeli İlinde lisanslı çalışan Taekwondo sporcularının saldırganlık ve mutluluk düzeylerini belirlemektir. Etik onay alındıktan sonra Kocaeli ilinde bulunan kulüplerde lisanslı çalışan 254 Taekwondo sporcusuna araştırma hakkında bilgi verildikten sonra gönüllü katılmak isteyenlere; Argyle ve arkadaşları tarafından geliştirilen Oxford Mutluluk Ölçeği ile Buss ve Perry tarafından geliştirilen Saldırganlık Ölçeği uygulanmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik testlerden ikili küme karşılaştırmaları için bağımsız gruplar için t testi, ikiden fazla küme karşılaştırmaları için varyans analizi (One way Anova) ve Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Sonuçta;; yaş, cinsiyet ve anne eğitim durumu açısından saldırganlık ve mutluluk düzeylerinde bir fark bulunmamıştır. Mutluluk düzeyi sadece spor yapma amacına gore anlamlı bulunurken; saldırganlık seviyesi; eğitim düzeyine göre tüm alt boyutlarda; ekonomik duruma göre sözel saldırganlık; baba eğitim durumuna göre fiziksel ve sözel saldırganlık alt boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ayrıca mutluluk artarken saldırganlığın azaldığı görülmüştür. Spor yapma amacı yaşam kalitesine katkı sağlamak ve sevdiği işi yapmak olduğunda mutluluğun arttığı, bir şey kazanmaya yönelik sonuç odaklı çalışıldığında da mutluluğun azaldığı görülmüştür. Ayrıca babalarının eğitim seviyeleri düştükçe fiziksel ve sözel saldırganlığın; gelir durumu orta ve iyi seviyede olanlarda ise sözel saldırganlığın arttığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Sporcu, Taekwondo, Saldırganlık, Mutluluk, Spor kulübü*

OPUS
Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi
International Journal of Society Researches

ISSN:2528-9527
E-ISSN : 2528-9535
Yıl *Year* : 10
Cilt *Volume*:16
Sayı *Issue* :Özel Sayı (Special Issue)
Ekim *October* 2020
Makalenin Geliş Tarihi *Received Date*: 26/07/2020
Makalenin Kabul Tarihi *Accepted Date*: 28/10/2020

Determination of Aggressiveness and Happiness Levels of Licensed Taekwondo Athletes in Kocaeli Province

*

Abstract

The aim is to determine the aggressiveness and happiness levels of licensed working Taekwondo athletes. After receiving ethical approval, 254 taekwondo athletes who were licensed in Kocaeli province clubs were informed about the research, and the Oxford Happiness Scale developed by Argyle et al. and Buss Perry aggression scale were applied to those who wanted to participate voluntarily. The data were analyzed by parametric tests (t test,variance analysis) and Pearson correlation test because the showed normal distribution. As a result, there was no difference in the lecels of aggression and happiness in terms of age, gender and maternal educational status. While the level of happiness was found to be significant only according to the purpose of sports; the level of aggression; all lower dimensions according to educational level; verbal aggression according to economic situation; and the lower dimensions of physical and verbal aggression according to father education status were found significant differences. It has also been seen that aggression decreases while happiness increases. It has been observed that happiness increases when the goal of sports is to contribute to the quality of life and to do the job that he loves, and happiness decreases when results-oriented efforts towards winning something are made. It was also found that physical and verbal aggression increased as their fathers' education levels decreased, while verbal aggression increased in those with moderate and good income status.

Keywords: *Athlete, Taekwondo, Aggressiveness, Happiness, Sport club.*

Giriş

Spor, saldırganlığın giderilmesinde ve ruh sağlığını iyileştirmede olumlu etkileri olan bir kavram olarak ele alınmıştır (Arslan, Alemdaroğlu, Öksüz, Karaduman ve Yılmaz, 2018, s.37; Canan ve Ataoğlu, 2010, s.38; Lök ve Lök, 2016, s.354; Ölçücü, Vatansever, Özcan, Çelik ve Paktaş, 2015, s.294). Spordan alınan tatmin arttıkça saldırganlığın azaldığı, sporla saldırganlığı azalan bireylerin kendilerini normalden daha sakin, huzurlu ve mutlu hissettikleri açıklanmıştır (Özdevecioğlu ve Yalçın, 2010, s.48; Yıldız ve Ekici, 2017, s.181). Fiziksel ve sözel iki türü olan saldırganlık; bir işi bozmak, başkalarına, eşyalara yöneltilmiş; zararlı, yok edici tutumlar, düşmanca, incitici, zarar verici niyetler taşıyan, gözlenebilen davranışlar olarak tanımlanmıştır (Moeller, 2001; Yücel, Atalay ve Gürkan, 2015, s.68). Saldırganlık; öğrenmeler, deneyimler, çevre ve rol model almayla ilişkili olduğu, özellikle lise dönemindeki yaş gruplarında yaygınlaştığı belirtilmiştir (Dilekmen, Ada ve Alver, 2011, s.927; Eroğlu, 2009, s.205). Sporda saldırganlık; bir organizasyona zarar verme niyetiyle yapılan davranışlar şeklinde tanımlanmıştır (Yücel vd., 2015, s.68). Spor, rakiple doğrudan teması içerdiği, bireysel sporlarda, buz hokeyinde ve kadın futbolcularda saldırganlığa yatkınlığın daha fazla olduğu belirtilmiştir (Balcıoğlu, Yıldırım ve Balcıoğlu, 2016, s.1303; Özdemir ve Akabay, 2017, s.41; Tutkun, Çobanoğlu Güner, Ağaoğlu ve Soslu, 2010, s.23).

Mutluluk; iyi, sevinçli ve halinden memnun olma, pozitif bir duygu durumu şeklinde tanımlanmıştır (Akyüz, Yaşartürk ve Karataş, 2018, s.1086). İnsanların mutluluğa ulaşma sorumluluğu olduğu, sporun, seratonin salgılatarak mutluluğu arttırdığı da belirtilmiştir (Croom, 2014, s.59; Downward ve Raciute, 2011, s.331; Kang ve So, 2018, s.1047). Taekwondonun saldırganlıkla ilişkisini değerlendiren çalışmalarda ise; yakın dövüş sporlarının saldırganlığı arttırıcı etkisi olduğu bulguların (Kusnierz ve Bartik, 2014, s.17) aksine taekwondo gibi dövüş sanatlarıyla ilgilenenlerin özellikle şiddetten uzak durmaya çalıştıklarını savunan görüşlerin olduğu da görülmüştür (Daniels ve Thornton, 1992, s.118; Madden, 1995, s.899; Ramazanoğlu, Canikli ve Saygın, 2002, s.37). Literatürde sporcuların saldırganlık ve mutluluk düzeylerini birlikte araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan lisanslı çalışan teakwondo sporcularının saldırganlık ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi literature bilgi sunması açısından önemli görülmüştür.

Ayrıca rakiple doğrudan teması içeren bireysel sporlarda saldırganlığa yatkınlığın daha fazla olduğu açıklamaları (Balcıoğlu vd., 2016, s.1303; Özdemir ve Akabay, 2017, s.41; Tutkun vd., 2010, s.23) göz önüne alındığında; rakiple doğrudan temas gerektiren ve bireysel yürütülen teakwondo sporcularında mutluluk ve saldırganlık düzeyleri ne durumda merak edilmiştir. Bu doğrultuda Kocaeli ilinde aktif çalışan lisanslı sporcuların saldırganlık ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Belirlenen mutluluk ve saldırganlık düzeyinin de; yaş, cinsiyet, eğitim, anne-baba eğitimi, ekonomik durum, kulüp ve spor yapma amacına göre değişim gösterip göstermediği analiz edilmiştir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki 3 temel soruya yanıt aranmıştır:

1. Kocaeli ilinde aktif çalışan lisanslı sporcuların saldırganlık ve mutluluk düzeyleri nedir?
2. Kocaeli ilinde aktif çalışan lisanslı sporcuların saldırganlık ve mutluluk düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır? İlişki var ise ilişkinin yönü nedir?
3. Kocaeli ilinde aktif çalışan lisanslı sporcuların saldırganlık ve mutluluk düzeyleri yaş, cinsiyet, eğitim, anne-baba eğitimi, ekonomik durum, yerleşim yeri, kulüp ve spor yapma amacına göre değişim göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Betimsel olan araştırmanın evreni, Kocaeli İlinde toplam 10 kulübe bağlı çalışan 254 lisanslı sporcudan oluşmaktadır. Araştırma için evrenin tamamına ulaşılmıştır.

Araştırma İzinleri, Örneklem Seçimi ve Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırma için; Kocaeli Üniversitesi Etik Kurulundan KÜGOKAEK 2018/207 sayılı izin alındıktan sonra Türkiye Taekwondo Federasyonu'ndan Kocaeli ilinde çalışan ve araştırma evreninin tamamını oluşturan 10 kulübün listesi alınmıştır. Kulüplerin yöneticileri ile iletişime geçilerek toplantı günü belirlenmiştir. Toplantılarda araştırmacı tarafından sporculara araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmaya gönüllü katılmak isteyenlere ölçekler

dağıtılmış 20 dakikalık doldurma işlemi sonrası araştırmacı tarafından teslim alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bilgi Anketi: Literatür bilgileri ışığında saldırganlık ve mutluluk açısından önemli olduğu değerlendirilen 9 adet sosyo-demografik sorudan oluşmuştur.

Oxford Mutluluk Ölçeği : Oxford Mutluluk Ölçeği, Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilmiş, Türkçeye uyarlama çalışması Doğan ve Akıncı Çötok (2011) tarafından yapılmıştır. Toplam puan üzerinden değerlendirilen ölçek, 5'li likert tipi cevaplanan 29 maddeden oluşmaktadır. Türkiye için uyarlama çalışmasında iç tutarlık katsayısı .74 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada Cronbach Alpha katsayısı 0,82 bulunmuştur.

Buss - Perry Saldırganlık Ölçeği (BPSÖ): Buss ve Durkee (1957) tarafından geliştirilen ölçek Demirtaş-Madran (2012, s.1) tarafından Türkçeye uyarlanarak güvenirlik ve geçerliği yapılmıştır. Ölçek, 5'li Likert türü, 29 maddeden oluşmaktadır. Dört alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar: 9 soruluk Fiziksel Saldırganlık alt boyutu; başkalarına fiziksel olarak zarar vermeyi ölçmektedir. 5 soruluk Sözel Saldırganlık alt boyutu; başkalarını sözel yolla incitmeyi ölçmektedir. 7 soruluk Öfke alt boyutu; saldırganlığın duygusal boyutunu ölçmektedir. 8 soruluk Düşmanlık alt boyutu ise; saldırganlığın bilişsel boyutunu ölçmektedir. Türkiye uyarlama çalışmasında Cronbach alfa katsayısı tüm ölçeklerde 0,85 bulunmuştur (Demirtaş Madran, 2012, s.1). Bu araştırma için Cronbach Alpha değeri 0,89 bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS 25.0 paket program ile analiz edilmiştir. Öncelikle Kolmogorov smirnov testi ile analiz edildiğinde analiz edildiğinde normal dağılım gösterdiğinden; ikili küme karşılaştırmalarında bağımsız gruplar için t-Testi, üç ve üzeri küme karşılaştırmalarında Varyans Analizi uygulanmıştır. Farklılaşmanın kaynağını bulmak için Tukey testi kullanılmıştır. Ölçeklerin arasında ilişki değeri Pearson Korelasyon analiziyle belirlenmiştir.

Bulgular

Cinsiyet değişkenine göre mutluluk ve saldırganlık puanları karşılaştırıldığında sonuç anlamsız bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1 Cinsiyet Değişkenine Göre Saldırganlık ve Mutluluk Ölçeği Puan Analizleri (t-Testi)

Ölçekler	Alt Ölçekler	**Kadın N=140(%55.1) Ort ± SS**	**Erkek N=114(%44.9) Ort ± SS**	t	p
Mutluluk Ölçeği		4,01 ± ,69	4,01±,66	-,039	,64
Saldırganlık Ölçeği	Fiziksel Saldırganık	2,91 ± 99	3,02±9	-,916	,41
	Öfke	3,08 ± 1,0	2,94 ± ,99	1,13	,62
	Düşmanlık	3,17 ± ,93	3,04 ± ,94	1,05	,95
	Sözel Saldırganlık	3,17 ± ,99	3,08 ± 1,1	,637	,37

Teakwondocuların spor yapma amacına göre mutluluk düzeyleri anlamlı bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Spor Yapma amaçlarına Göre Mutluluk Ölçeği Varyans Analizi

Değişkenler		**n**	**%**	**Ort ± SS**	**F**	**P**
Spor Yapma Amacı	Popülerlik	18	7.1	3,61±0,611	5,50	**,000**
	Para	10	3.9	3,36±0,445		
	Arkadaşlarla Vakit Geçirmek	39	15.4	3,88±0,592		
	Alışkanlık	20	7.9	4,07±0,639		
	Diğer	167	65.7	4,11±0,584		

Anne-babalarının ve sporcuların eğitim durumu, yaş ve ekonomik düzeylerine göre mutluluk ölçeği anlamsız bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 3. Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Mutluluk Ölçeği Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizleri

Değişkenler		**N**	**%**	**Ort ± SS**	**F**	**P**
Yaş	15-16 yaş	156	61.4	4,04±0,694	1,92	,148
	17-21 yaş	90	35.4	3,93±0,652		
	22 ve üstü	8	3.2	4,37±0,533		
Eğitim Durumu	Ortaokul	101	39.8	4,07±0,712	,583	,675
	Lise	138	54.3	3,97±0,640		
	Üniversite	11	4.3	4,05±0,772		
	lisansüstü	4	1.6	4,14±0,656		
Anne Eğitim Durumu	Ortaokul	136	53.5	4,05±0,688	,528	,715
	Lise	70	27.6	3,97±0,659		
	Yüksek Okul	12	4.7	3,83±0,705		
	Üniversite	32	12.6	4,02±0,666		
	lisansüstü	4	1.6	3,76±0,843		

Baba Eğitim Durumu	Ortaokul	95	37.4	4,05±0,747		
	Lise	96	37.8	4,04±0,642	1,72	,145
	YüksekOkul	12	4.7	3,53±0,286		
	Üniversite	42	16.5	3,97±0,610		
	lisansüstü	9	3.6	3,97±0,820		
Ekonomik Durum	Düşük	4	1.6	3,84±0,509	,460	,711
	Orta	106	41.7	4,00±0,694		
	İyi	97	38.2	4,06±0,683		
	Çok İyi	47	18.5	3,93±0,651		

Yaş ve anne eğitim düzeyine göre saldırganlık alt boyutlarından alınan puanlar anlamsızdır. Baba eğitim düzeyi açısından sadece öfke ve düşmanlık alt boyutlarında anlamlıdır. Sporcuların eğitim düzeylerine göre saldırganlık ölçeğinin tüm alt boyutlarda anlamlı faklılıklar bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Saldırganlık Alt Boyutların Varyans Analizleri

Değişkenler		**Fiziksel Saldırganlık Ort ± SS**	**Öfke Ort ± SS**	**Düşmanlık Ort ± SS**	**Sözel Saldırganlık Ort ± SS**
Yaş	15-16 yaş	2,93±,977	2,90±1,05	3,07±,929	3,02±1,04
	17-21 yaş	3,01±,973	3,20±,967	3,20±,963	3,30±1,01
	22 ve üzeri	2,87±,589	3,23±,900	2,89±,613	3,47±,931
	F	,214	2,61	,776	2,56
	P	,807	,075	,461	,079
Eğitim Durumu	Ortaokul	2,83±1,00	2,81±,997	3,00±,986	2,91±1,11
	Lise	3,11±,932	3,21±1,02	3,25±,879	3,30±,929
	Ön lisans	2,27±,320	2,42±,849	2,06±,314	2,00±1,08
	Lisans	2,28±,689	2,55±,843	2,75±,881	3,24±1,05
	Lisans üstü	3,27±1,02	3,78±1,71	3,25±1,06	3,90±,989
	F	2,99	3,45	2,78	3,72
	P	**,019**	**,009**	**,027**	**,006**
Anne Eğitim Durumu	Ortaokul	3,02±1,00	3,17±1,11	3,21±1,01	3,19±1,09
	Lise	3,00±,944	2,91±,909	3,09±,874	3,14±,914
	Ön lisans	2,78±,955	2,86±,747	3,08±,817	3,01±1,24
	Lisans	2,68±,769	2,76±,943	2,84±,714	2,87±,908
	Lisans üstü	2,69±1,14	2,14±,260	2,37±,420	3,40±1,39
	F	1,05	2,32	1,71	,713
	P	,377	,057	,147	,583
Baba Eğitim Durumu	Ortaokul	3,07±1,03	3,28±1,08	3,31±0,96	3,24±1,03
	Lise	2,98±0,97	2,98±0,93	3,01±0,95	3,15±1,05
	Ön lisans	2,93±0,79	2,85±0,81	3,01±0,78	2,81±1,24
	Lisans	2,75±0,82	2,68±1,11	3,08±0,84	2,98±0,92
	Lisans üstü	2,55±0,72	2,42±0,38	2,38±0,34	2,97±1,15
	F	1,22	3,74	2,84	,809
	P	,300	**,006**	**,025**	,520

Saldırganlık ölçeğinin alt boyutları; spor yapma amacına göre anlamlı bulunmazken; ekonomik düzeye göre sadece sözel saldırganlık alt boyutunda anlamlı bulunmuştur (Tablo 5).

Tablo 5 Sosyo-ekonomik değişkenler ve Spora katılım Amaçlarına Göre Saldırganlık Alt Boyutlarına İlişkin Varyans Analizleri

Değişkenler		**Fiziksel Saldırganl. Ort ± SS**	**Öfke Ort ± SS**	**Düşmanlık Ort ± SS**	**Sözel Saldırglık Ort ± SS**
Ekonomik Durum	Düşük	2,27±0,644	3,46±1,11	3,53±1,34	2,25±0,525
	Orta	3,00±0,992	3,04±1,13	3,10±0,915	3,20±0,959
	İyi	2,92±0,958	3,03±0,945	3,12±0,874	3,25±0,983
	Çok İyi	3,01±0,932	2,91±0,950	3,07±1,06	2,80±1,241
	F	,816	,419	,306	3,31
	P	,486	,740	,821	**,021**
Spor Yapma Amacı	Popülerlik	2,90±1,044	2,95±1,080	3,02±1,038	2,73±1,203
	Para	2,97±1,140	3,08±1,127	3,17±1,135	2,92±1,310
	Arkadaşlarla	3,04±0,828	3,04±1,018	3,08±0,868	2,97±0,986
	Alışkanlık	2,93±0,858	2,87±0,914	2,87±0,965	3,16±0,989
	F	,093	,151	,475	1,35
	P	,984	,963	,754	,251

Taekwondocuların Saldırganlık ve Mutluluk ölçekleri arasında negatif yönde (-,159) bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 6 Saldırganlık ve Mutluluk Ölçekleri Korelasyon Analizi

Ölçekler		**Saldırganlık Toplam**	**Mutluluk Toplam**
Saldırganlık Ölçeği	Pearson Correlation	1	-,159
	Sig (2-Tailed)		,011
	N	255	255
Mutluluk Ölçeği	Pearson Correlation	-,159	1
	Sig (2-Tailed)	,011	
	N	255	255

Tartışma

Cinsiyet değişkenine göre mutluluk ölçeği puanları anlamlı bulunmamıştır. Literatüre bakıldığında bu bulguları destekleyen çalışmaların (Cihangir Çankaya ve Meydan, 2018, s.207; Özgün, Yaşartürk, Ayhan ve Bozkuş, 2017, s.83; Mohammadi, Batvani ve Saberi, 2015, s.47) aksine cinsiyet ve mutluluk arasında anlamlı farklılık olduğunu öne süren çalışmaların olduğu görülmüştür (Bülbül ve Giray, 2011, s.113). Cinsiyet değişkeni açısından saldırganlık ölçeği puanlarına bakıldığında tüm alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak literature bakıldığında ise; sadece fiziksel saldır-

ganlık alt boyutlarında erkeklerin fiziksel saldırganlık puanları kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur (Donat-Bacıoğlu ve Özdemir, 2012, s.169; Giles ve Heyman, 2005, s.107; Goldstein ve Tisak, 2004, s.283). Biyolojik kurama göre erkeklik hormonu olarak bilinen testesteron hormonunun saldırganlığı tetikleyici özelliği nedeniyle erkeklerde saldırganlığa yatkınlık artmaktadır (Ramirez, Andreu ve Fujihara, 2001, s.313; Cashdan, 2003, s.107; Owens, Shute ve Slee, 2000, s.67). Tüm bu açıklamalarla yorumlandığında; Çocukluktan itibaren kızların akranlarıyla yaşadıkları çatışmaların çözümünde daha prososyal davranışlar sergilemeyi öğrendikleri, özellikle toplumsal cinsiyet rol öğrenmelerinde; erkeklerin saldırgan olmaları, kadınların ise daha içe dönük ve uysal olmaya teşvik edilmelerinden kaynaklandığı ileri sürmüştür (Lee, Baillargeon ve Vermunt, 2007, s.26). Bu açıklamalarla yorumlandığında; her nekadar sonuçlar anlamlı olmasa da puanlar incelendiğinde kadınların fiziksel saldırganlık puanları düşük, öfke puanlarının da erkeklere oranla yüksek olması kadıların; biyolojik yapıları ve toplumsal cinsiyet öğrenmeleriyle daha uyumlu davranmayı öğrenmeleri sonucunda saldırganlık düzeyleri düşük çıkmış olabileceği düşünülmüştür.

Spor yapma amacı açısından mutluluk ölçeği sonuçları incelendiğinde; anlamlı derecede farklılık olduğu tespit edilmiştir. Para kazanmak, ünlenmek gibi sonuç odaklı spor yapmayı hedefleyenlerde mutluluk seviyesi daha düşük çıkmıştır. Özellikle "diğer nedenler" başlığı altında yer verilen; iyi hissetmek, yaşam kalitesi edinmek gibi nedenlerle spor yapanların mutluluk düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç, özellikle bir şey elde etmeye yönelik hedef oluşturulmadan, yani sonuç odaklı olmadan spor yapmanın mutluluğu arttırıcı bir yönü olduğunu göstermiştir. Nitekim literatürde yer alan ve spor yapmanın seratonin hormonunu salgılamada tetikleyici olduğu ve sonuçta mutluluk düzeyini artırıcı etkisi olduğu (Kiyani, Mohammadi ve Sattarzadeh, 2011, s.1894; Mohammadi vd., 2015, s.47) bilgileriyle bakıldığında; özellikle performans sergilemeye dönük sonuç odaklı çalışılmadığında sporun mutluluğu arttırıcı etki ettiği söylenebilir. Bu araştırma bulgularının aksine spor yapma amacına göre mutluluğun değişmediği de literatürde yer almıştır (Doğan, Yılmaz ve Kabadayı, 2018, s.1).

Sporcuların sosyo demografik özelliklerinden yaş, eğitim, anne ve baba eğitim düzeyi ve ekonomik duruma göre mutluluk seviyesi değişmemiştir. Literatürde yer alan diğer çalışmalarda da; yaş, aile geliri, anne ve baba eğitim düzeyi gibi değişkenler ile mutluluk arasında istatistiksel olarak anlamlı

bir ilişki tespit edilememiştir (Akın ve Şentürk, 2012, s.183; Cihangir-Çankaya ve Meydan, 2018, s.207; Habibzadeh ve Allahvirdiyani, 2011, s.2050). Bu sonuçların aksine gelir artmasıyla isteklerin gerçekleşmesi sonucu mutluluğun arttığı, eğitim arttıkça iş olanaklarını arttırması ve gelire katkı sunması dolayısıyla mutluluğu arttırdığı bildiren çalışmalar da mevcuttur (Akın ve Şentürk, 2012, s.183; Kangal, 2013, s.214; Öztürk, 2005, s.27).

Sporcuları;n yaşı, anne eğitim düzeyine göre saldırganlık ölçeği alt boyutlarının hiçbirinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Literatürde de benzer sonuçlar mevcuttur (Ayan, 2007, s.206; Dilekmen vd., 2011, s.927; Tuzgöl, 2016, s.39). Baba eğitim düzeyi açısından saldırganlık ölçeği puanlarına bakıldığında; fiziksel ve sözel saldırganlık alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmaz iken; öfke ve düşmanlık alt boyutlarında alınan puanların babaları ortaokul mezunu olanların en yüksek puana sahip oldukları görülmüştür. Özellikle öfke duygusunun eğitim düzeyi ile ters ilişkili olduğu babalarının eğitim düzeyi düştükçe bireylerde öfkenin arttığı bulunmuştur. Yine düşmanlık alt boyutunda da; babası ortaokul mezunu olanların en yüksek düşmanlık puanına sahip olduğu belirlenmiştir. Babası ortaokul mezunu olanların ardından lisans, lise, ön lisans ve yüksek lisans programından mezun olanlar şeklinde yüksek puandan düşük puana doğru sıralandığı görülmüştür. Literatür incelendiğinde; baba eğitim düzeyine göre saldırganlık düzeyini inceleyen çalışmalarda benzer sonuçların alındığı, baba eğitimi düzeyi düştükçe saldırganlığın yükseldiği, eğitim düzeyi arttıkça saldırganlığın azaldığı belirlenmiştir (Aksu, 2013, s.183; Bostancı, Oda, Şebin ve Erail, 2017, s.205; Dervent, 2007). Eğitim seviyesi düştükçe de yoksulluğun arttığı maddi problemler yaşaması sonucu babaların stres düzeyinin artışıyla birlikte, stresli ve gergin ortamda büyüyen çocukların daha saldırgan davranışlarda bulunduklarını bildiren çalışmalar da mevcuttur (Çalışkan, 2007, s.285). Bu bilgilerin aksine baba eğitim düzeyi düşük olanların fiziksel saldırganlık düzeylerinin daha düşük olduğu, eğitim düzeyi düşük babaların evde çocuklarıyla daha fazla vakit geçirdikleri, bu durumunu da çocukların kendi isteklerini daha iyi ifade etmesini sağladığı ve bunun da saldırganlık düzeyini düşürdüğü savunulmuştur (Doğan, Karacan Doğan ve Kayışoğlu, 2017, s.1).

Teakwondo sporcularının eğitim düzeyi değişkeni açısından saldırganlık ölçeği alt boyutları incelendiğinde tüm alt boyutlarda anlamlı derecede yüksek sonuçlar bulunmuştur. Eğitim düzeyi açısından bulunan anlamlı

farklılığın kaynağına bakıldığında, fiziksel saldırganlık alt boyutunda; lise ve üniversite grupları arasında, öfke alt boyutunda; ortaokul ve lise grupları arasında, düşmanlık alt boyutunda; lise ve yüksekokul grupları arasında, sözel saldırganlık alt boyutunda da; lise ve ortaokul grupları arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Literatüre bakıldığında; eğitim düzeyi düşük olanlar lehine saldırganlık puanlarını anlamlı düzeyde yüksek bulan çalışmaların olduğu da görülmüştür (Akil, 2018, s.29; Alikaşifoğlu, Ercan, Erginöz ve Kaymak, 2004, s.173). Sporcuların yaşadığı yerleşim yerine göre ise saldırganlık ölçek puanları arasındaki fark anlamsız bulunmuştur.

Araştırmaya gönüllü katılan Taekwondocuların spor yapma amacına gore saldırganlık seviyesi anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Gelir durumuna gore saldırganlık düzeyi incelendiğinde sözel saldırganlığın özellikle orta ve iyi gelir düzeyinde olanlarda yüksek bulunmuştur.

Tablo 6'da yer verilen saldırganlık ve mutluluk ölçeklerinin korelasyon analizi incelendiğinde; mutluluk ölçeğiyle saldırganlık ölçeği arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bu da Kocaeli ilindeki lisanslı taekwondocularda mutluluk düzeyi artarken saldırganlığının azaldığı, saldırganlığı artarken mutluluğun azaldığı anlamına gelmektedir. Literatüre bakıldığında aile içi mutluluk seviyesi düşük olan gençlerde saldırganlığın ve şiddet olaylarına yatkınlığın arttığı görülmüştür (Abdullah ve Kahraman, 2018, s.1070). Nitekim araştırma bulguları bu literatur bilgilerini desteklediği görülmüştür.

Sonuç

Yapılan analiz sonucunda, saldırganlık ölçeği ile mutluluk ölçeği arasında negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Literatürde spor yapmanın serotonin hormon salgılamasını arttırdığı yönündeki açıklamalar da göz önüne alındığında taekwondo sporu ile diğer branş sporlarının; mutluluk ve saldırganlık duyguları üzerindeki etkisini karşılaştıran çalışmaların yapılması uygun değerlendirilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

Determination of Aggressiveness and Happiness Levels of Licensed Taekwondo Athletes in Kocaeli Province

*

İnanç Kahveci – Elif Karagün – Müge Sarper Kahveci
Kocaeli University, Faculty of Sport Sciences

Aggression, which has two types of physical and verbal; Disrupting a job, directed at others, objects; harmful, destructive attitudes, hostile, hurtful, damaging intentions, can be observed as behaviors. Aggression is associated with learning, experiences, environment and role models, and is common during adolescence. Aggression in sports is defined as behavior with the intention of harming an organization.

Happiness is defined as being good, happy and satisfied, a positive feeling. It has been noted that sports increase happiness by releasing seratonin. It is explained that aggression decreases as satisfaction from sports increases, and individuals whose aggression decreases feel more calm, peaceful and happy. No study has been found in the literature that investigated athletes ' levels of aggression and happiness together. For this purpose, it is aimed to determine the level of aggression and happiness of licensed athletes in Kocaeli province. It was examined whether the determined level of happiness and aggression also changed according to age, gender, education, parent education, economic situation, Club and sport purpose.

After the ethical approval, 255 Taekwondo athletes who were licensed in Kocaeli province were informed about the research, the Oxford Happiness Scale developed by Argyle et al.and the aggression scale developed by Buss and Perry were applied to those who wanted to participate voluntarily. Since the data showed normal distribution, the T test, one-way variance analysis (one way Anova) and Pearson correlation test were used for groups independent of parametric tests.

As a result of the analysis, happiness and aggression scores do not differ significantly in terms of gender.

Happiness Scale scores differed significantly in terms of the purpose of sports. Happiness levels were lower in those who did result-oriented sports such as earning money and getting famous. In particular, it was found that those who play sports for reasons such as feeling good, getting a quality of life have a higher level of happiness. This result showed that without competition content, without results-oriented, playing sports increases happiness. As a matter of fact, if you look at the information in the literature that sports secrete the hormone of seratonin and increases the level of happiness, it can be said that sports have a happiness-enhancing effect when not trying to perform.

Athletes ' happiness level did not change depending on age, education, level of education of parents and economic situation.

No significant differences were found in the lower dimensions of the aggression scale according to the age of the athletes and the level of maternal education. According to the level of father's education; there were no significant differences in the lower dimensions of physical and verbal aggression; in the lower dimensions of anger and hostility, those whose fathers graduated from secondary school had the highest scores. Anger was found to be inversely associated with the level of education of their father, and anger increased in individuals as their level of education decreased. In the lower dimension of hostility, it was determined that those whose father graduated from secondary school had the highest hostility score. It was observed that those whose father graduated from secondary school were ranked from high to low in the form of those who graduated from Bachelor's, high school, associate's and master's programs. In the literature, it has been determined that aggression increases as the level of father education decreases, aggression decreases as the level of education increases. In contrast to studies that reported that children who grew up in a stressful and tense environment as a result of financial problems acted more aggressively, it was argued that fathers with low educational levels allowed children to better express their desires because they took care of their children at home, which in turn reduced the level of aggression.

The level of training of taekwondo athletes according to size, physical aggression; anger among high school and college groups, sub-dimensions; the lower size groups of the hostility between middle school and high school; among high school and college groups, verbal aggression in the dimension; it is understood that there is a significant difference between high school and middle school groups. In the literature, aggression scores were found to be significant in favor of those with low educational attainment.

Taekwondo athletes ' aggression was not found to be significant depending on where they lived and the purpose of playing sports. But verbal aggression was found to be high in those with moderate and good income levels.

It was determined that there was a negative relationship between aggression and happiness scales. This, in turn, means that while the level of happiness increases, its aggression decreases.

Kaynakça / References

Abdullah, M. ve Kahraman, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin aile ilişkileri ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(3), 1070-1081.

Akın, H. B. ve Şentürk, E. (2012). Bireylerin mutluluk düzeylerinin ordinal lojistik regresyon analizi ile incelenmesi- Analysing levels of happiness of individuals with ordinal logistic analysis. *Öneri Dergisi*, *10*(37), 183-193.

Akil, A. M. (2018). Üniversite öğrencilerinde saldırganlığın bazı demografik özelliklerle ilişkisinin incelenmesi. *The Journal of Social Science*, *3*(2), 29-37.

Aksu, M. (2013). *Lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Akyüz, H., Yaşartürk, F. ve Karataş, İ. (2018). Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman motivasyonlarının mutluluk düzeyi üzerine etkisi. *Journal of Human Science*, *15*(2), 1086-1096.

Alikaşifoğlu, M., Ercan, O., Erginöz, E., ve Kaymak, D. A. (2004). Violent behavior among Turkish high school students and correlate of physical fighting. *European Journal of Public Health, 14*(2), 173-177.

Arslan, S.S., Alemdaroğlu, İ., Öksüz, Ç., Karaduman, A.A. ve Yılmaz, Ö.T. (2018). Genç bireylerde fiziksel aktivitenin akademik başarı ve depresyon üzerine etkisi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, *6*(1), 37-41.

Ayan, S. (2007). Aile içinde şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimleri. *Anatolian Journal of Psychiatry*, *8*(3), 206-214.

Balcıoğlu, Y.H., Yıldırım, E. ve Balcıoğlu, İ. (2016). Spor bilimleri alanında öfke duygusu ve saldırganlığın farklı açılardan değerlendirilmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 1303-1414.

Bostancı, Ö., Oda, B., Şebin, K. ve Erail, S. (2017). 11–13 Yaş grubundaki spor yapan ve yapmayan öğrencilerin iyimserlik ile saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *19*(4), 205-217.

Bülbül, Ş. ve Giray, S. (2011). Sosyodemografik özellikler ile mutluluk algısı arasındaki ilişki yapısının analizi. *Ege Academic Review*, *11*(5), 113-123.

Canan, F. ve Ataoğlu, A. (2010). Anksiyete, depresyon ve problem çözme becerisi algısı üzerine düzenli sporun etkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry, 11*(38), 38-43.

Cashdan, E. (2003). Hormones and competitive aggression in women. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression*, *29*(2), 107-115.

Cihangir Çankaya, Z. ve Meydan, B. (2018). Ergenlik döneminde mutluluk ve umut. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(65), 207-222.

Croom, A.M. (2014). Embodying martial arts for mental health: Cultivating psychological wellbeing with martial arts practice. *Archives of Budo Science of Martial Arts and Extreme Sports,* 10, 59-70.

Çalışkan, Ş. (2007). Eğitim - işsizlik ve yoksulluk ilişkisi. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *7*(13), 285-308.

Daniels, K. ve Thornton, E. (1992). Length of training, hostility and the martial arts, a comparison with other sporting groups. *British Journal of Sports Medicine, 26*(3), 118-120.

Demirtaş Madran, H. A. (2012). Buss Perry Saldırganlık Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *24*(2), 1-6.

Dervent, F. (2007). *Lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri ve sportif aktivitelere katılımla ilişkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Dilekmen, M., Ada, Ş. ve Alver, B. (2011). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin saldırganlık özellikleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*(2), 927-944.

Doğan, E., Yılmaz, A.K. ve Kabadayı, M., (2018). Spor bilimleri öğrencileri ile farklı fakültelerde okuyan öğrencilerin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *22*(1), 403-411.

Doğan, İ., Karacan Doğan, P. ve Kayışoğlu, N.B. (2017). Beden eğitimi öğretmen adaylarının saldırganlık düzeylerinin incelenmesi: Batı Karadeniz örneği. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bil Dergisi* Sci, *2*(3), 1-16.

Doğan, T., Akıncı Çötok, N. (2011). Oxford mutluluk ölçeği kısa formunun Türkçe uyarlaması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(36),165-172.

Donat-Bacıoğlu, S. ve Özdemir, Y. (2012). İlköğretim öğrencilerinin saldırgan davranışları ile yaş, cinsiyet, başarı durumu ve öfke arasındaki ilişkiler. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, *2*(2), 169–187.

Downward, P. ve Raciute, S. (2011). Does sport make you happy? An analysis of the well-being derived from sports participation. *International Review of Applied Economics*, *5*(3), 331-348.

Eroğlu, S. E. (2009). Saldırganlık davranışının boyutları ve ilişkili olduğu faktörler: lise ve üniversite öğrencileri üzerine karşılaştırmalı bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 205-221.

Giles, J. W. ve Heyman, G. D. (2005). Young children's beliefs about the relationship between gender and aggressive behaviour. *Child Development*, *76*(1), 107-121.

Goldstein, S. E. ve Tisak, M. S. (2004). Adolescents' outcome expectancies about relational aggression within acquaintanceships, friendships, and dating relationships. *Journal of Adolescence*, *27*(3), 283–302.

Habibzadeh, S. ve Allahvirdiyani, K. (2011). Effects of economic and non economic factors on happiness on primary school teachers and urmia university professors. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 30, 2050-2051.

Hills, P., ve Argyle, M. (2002). The oxford happiness questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and individual differences*, *33*(7), 1073-1082.

Kang, S.H. ve So, W.Y. (2018). Effect of competitive and non-competitive exercise on serotonin levels in adolescents with various levels of internet gaming addiction. *Iran J Public Health*, *47*(7), 1047-1049.

Kangal, A. (2013). Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve Türk hanehalkı için bazı sonuclar. *Electronic Journal of Social Sciences*, *12*(44), 214-233.

Kiyani, R., Mohammadi, A. ve Sattarzadeh,L. (2011). The survey compares mental health and happiness of athlete and non-athlete employed people. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30,1894 – 1896.

Kuśnierz, C. ve Bartik, P. (2014). The impact of practice of selected combat sports on signs of aggression ın players ın comparison with their non-training peers. *Journal of Combat Sports and Martial Arts MEDSPORTPRESS, 1*(2), 5,17-22. (DOI: 10.5604/20815735.1127448).

Lee, K. Baillargeon, R.H. ve Vermunt, J.K. (2007). Age differences in tfhe prevalence of physical aggression among 5-11-year old canadian boys and girls. *Aggressive Behavior, 33*(1), 26-37.

Lök, S. ve Lök, N. (2016). Kronik psikiyatri hastalarına uygulanan fiziksel egzersiz programlarının etkinliği: sistematik derleme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *8*(4), 354-366.

Madden, M. E. (1995). Perceived vulnerability and control of martial arts and physical fitness students. *Perceptual and Motor Skills*, *80*(3), 899-910.

Moeller, T. (2001). *Youth agression and violence*. New Jersey: Lawrance Erlbaum Associates. *Inc. USA*.

Mohammadi, E., Batvandi, Z. ve Saberi, A. (2015). Relationship between happiness and different levels of physical activity. *Trends in Sport Sciences*, *1*(22), 47-52.

Owens, L. Shute, R. ve S1ee, P. (2000). Guess what I just heard!: indirect aggression among teenage girls in Australia aggressive behavior. *Official Journal of the International Society for Research on Aggression, 26*(l), 67-83.

Ölçücü, B., Vatansever, Ş., Özcan, G., Çelik, A. ve Paktaş, Y. (2015). Üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ile depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergis*i, *3*(4), 294 – 303.

Özdemir, N. ve Akabay, U. (2017). Kadin voleybol ve futbolcularda iletişim becerileri ve saldirganlik düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2*(1), 41-52.

Özdevecioğlu, M. ve Yalçin, Y. (2010). Spor tatmininin sporcularin stres ve saldirganlik düzeyleri üzerindeki etkisi. *Beden Egitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4*(1), 48-61.

Özgün A., Yaşartürk F., Ayhan B. ve Bozkuş T. (2017). Hentbolcuların spora özgü başarı motivasyonu ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies* (IntJCSS), *3*(SI), 83-94.

Öztürk, N. (2005). İktisadi kalkınmada eğitimin rolü. *Sosyoekonomi, 1*(1), 27-44.

Ramazanoğlu, F., Canikli, A. ve Saygın, Ö. (2002). Futbolcular ile taekwondocuların saldırganlık düzeylerinin karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 37-39.

Ramirez, J.M, Andreu, J. M. ve Fujihara, T. (2001). Cultural and sex differences in aggression: A comparison between Japanese and Spanısh students using two different inventories. *Aggressive Behavior*, *27*(4), 313-22.

Tutkun, E., Çobanoğlu Güner, B., Ağaoğlu, S.A. ve Soslu, R. (2010). Takım sporları ve bireysel sporlar yapan sporcuların saldırganlık düzeylerinin değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 23-29.

Tuzgöl, M. (2016). Ana-baba tutumları farklı lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, *2*(14), 39-48.

Yıldız, Y. ve Ekici, S. (2017). Sporun üniversite öğrencileri üzerinde mutluluk ve sosyalleşme düzeylerine etkisinin incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, *11*(2), 181-187.

Yücel, A. S., Atalay, A. ve Gürkan, A. (2015). Sporda şiddet ve saldirganliği etkileyen unsurlar. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri Ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, *2*(2), 68-90.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Karagün, E., Kahveci, İ. ve Sarper Kahveci, M. (2020). Kocaeli İlinde çalışan lisanslı taekwondocuların saldırganlık ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *16*(Özel Sayı), xxx-xxx. DOI: 10.26466/opus.728250